

NAJLEPŠIE ZARÁBAJÚCI ZAMESTNANCI NA SLOVENSKU: KTO SÚ A ČO ROBIA

Michal Horváth a Zuzana Siebertová

Dátum: 9. 4. 2015

Téma: Najlepšie zarábajúci zamestnanci na Slovensku: kto sú a čo robia¹

Autori: Michal Horváth a Zuzana Siebertová

Cieľom tohto komentára je prispieť k lepšiemu poznaniu najlepšie zarábajúcej vrstvy (horného 1 percenta) zamestnancov v porovnaní s ostatnými zamestnancami na Slovensku. Hoci komentár neobsahuje normatívne odporúčania, samotná prezentácia faktov môže byť osožná v diskusii o vhodnom nastavení parametrov daňového a odvodového systému. Prinášame teda v jednoduchej forme sumár údajov o významnej skupine daňovníkov, ktorými najviac zarábajúci zamestnanci sú, a ktorí priamo platia príspevky štátu formou štandardnej dane z príjmu a sociálnych odvodov².

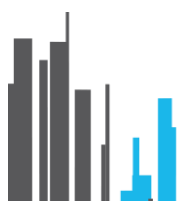
Dostupné údaje z výberového štatistického zisťovania ISPZ z roku 2013 potvrdzujú, že najbohatší zamestnanci sú prevažne muži, vo vekovej kategórii 35-44 rokov, s vysokoškolským vzdelaním, pracujúci v Bratislave ako vedúci pracovníci alebo špecialisti v priemysle, obchode, službách, v oblasti informačných technológií, ako aj vo verejnej správe. Zaujímavý je fakt, že v hornom percentile zamestnancov sú výrazne nižšie príjmové rozdiely charakteristické pre celkovú populáciu, či už ide o rozdiely v dôsledku pohlavia, veku, vzdelania (znázornené v Grafe 1), regiónu, ba dokonca ani odvetvia národného hospodárstva.

Príjem najlepšie zarábajúcich pozostáva vo väčšej miere z pravidelných a nepravidelných odmien v porovnaní s „radovými zamestnancami“ a lepšie zarábajúci pracujú tiež viac hodín. Podľa údajov z roku 2012 a 2013, najlepšie zarábajúci majú taktiež najvyššiu pravdepodobnosť zostať vo svojej príjmovej skupine z roka na rok.

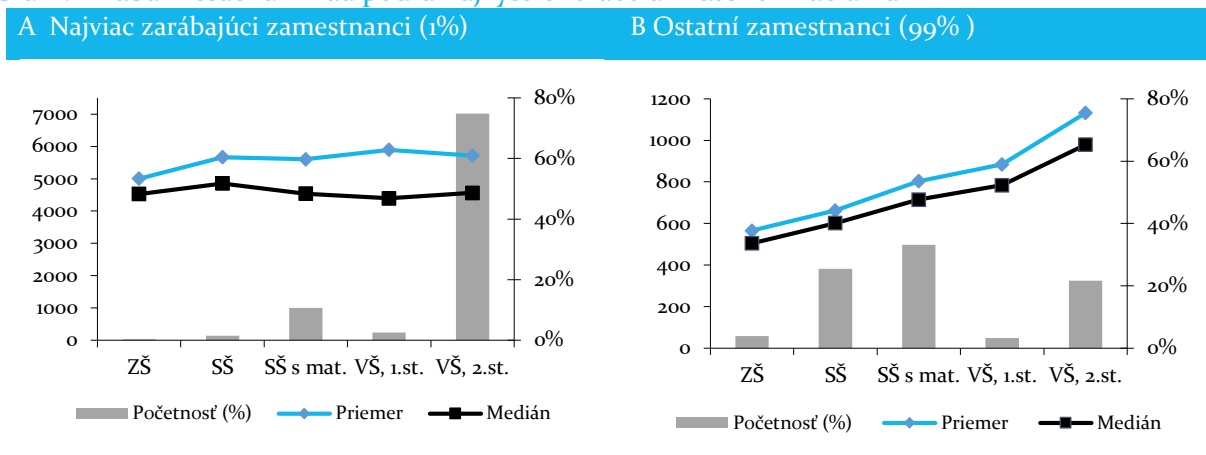
Horné jedno percento zamestnancov zarába približne 4,3 násobok priemerného príjmu. V roku 2003 bol tento pomer 3,8, čo naznačuje, že príjmové nerovnosti sa oproti roku 2003 mierne zvýšili. Rovnakú tendenciu naznačujú aj porovnania priemerných príjmov rôznych vrstiev obyvateľstva, ako aj vedeckou obcou často používaný koeficient GINI.

¹ Autori vyslovujú poďakovanie spoločnosti Trexima, spol. s r.o. za poskytnutie údajov z databázy ISPZ (Informačný systém o priemerných zárobkoch) a najmä Františkovi Foltánovi za ochotu a ústretovosť pri konzultáciách ohľadom spracovávania údajov. Taktiež ďakujeme kolegyni Jane Valachyovej z KRRZ, ktorá poskytla spracované údaje z databázy Sociálnej poisťovne, vrátane simulácií daní a odvodov.

² Podrobnejšie výsledky sa nachádzajú v prílohe s názvom [Najlepšie zarábajúci zamestnanci na Slovensku: kto sú a čo robia](#)

Graf 1: Hrubá mesačná mzda podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania

Zdroj: ISPZ, KRRZ

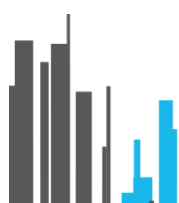
Najlepšie zarábajúce percento zamestnancov odvedie až 8,3 percenta celkových daní a odvodov zo zamestnaneckých zárobkov, pričom ich príjem predstavuje 6,8 percenta celkových zamestnaneckých príjmov (Tabuľka 1). Štátu priemerne odvedú približne 29 percent svojho zamestnaneckého príjmu formou daní a odvodov, kým priemerná efektívna daňovo-odvodová sadzba je 20 percent. Oboje sú dôsledkom progresivity slovenského daňovo-odvodového systému. Z rovnakého dôvodu tiež horné jedno percento zamestnancov podľa hrubého príjmu zaplatilo v roku 2013 na dani z príjmov a odvodoch približne toľko ako dolná štvrtina zamestnancov, pričom úhrn ich miezd predstavuje ekvivalent úhrnu miezd dolných 16 percent zamestnancov podľa príjmu (Graf 2).

Tabuľka 1: Podiel zaplatených daní a odvodov podľa príjmových skupín zamestnancov

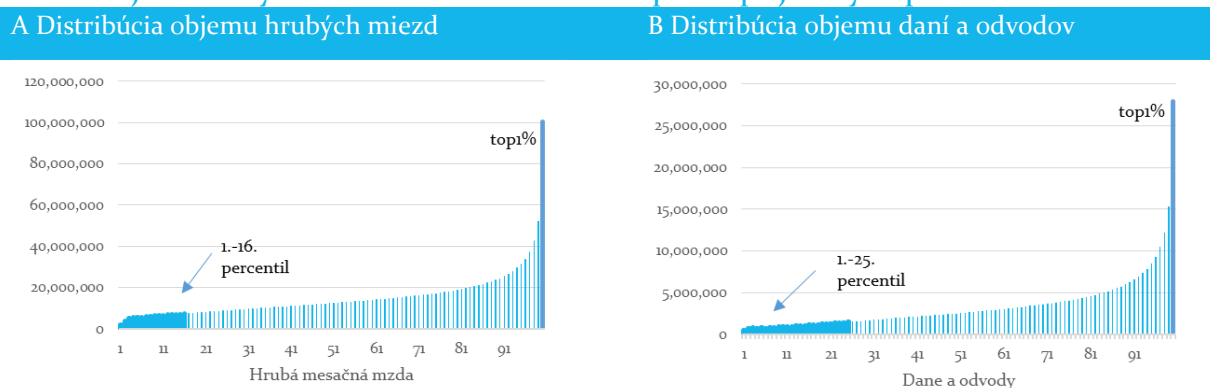
Skupina	Podiel* hrubých miezd (1)	Podiel* čistých miezd (2)	Podiel* daní a odvodov (3)	Podiel (3)/(1)
Top 1% zamestnanci	6,79	6,35	8,28	1,22
Top 10% zamestnanci	28,24	26,53	34,01	1,20
Top 25% zamestnanci	49,46	47,35	56,58	1,14
Top 50% zamestnanci	74,05	72,30	79,98	1,08

*Percentuálny podiel z celkového objemu miezd a odvodov.

Zdroj: ISPZ, KRRZ

Graf 2: Objem hrubých miezd a daní a odvodov podľa príjmových percentilov

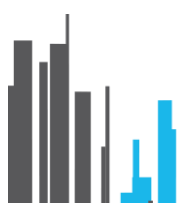

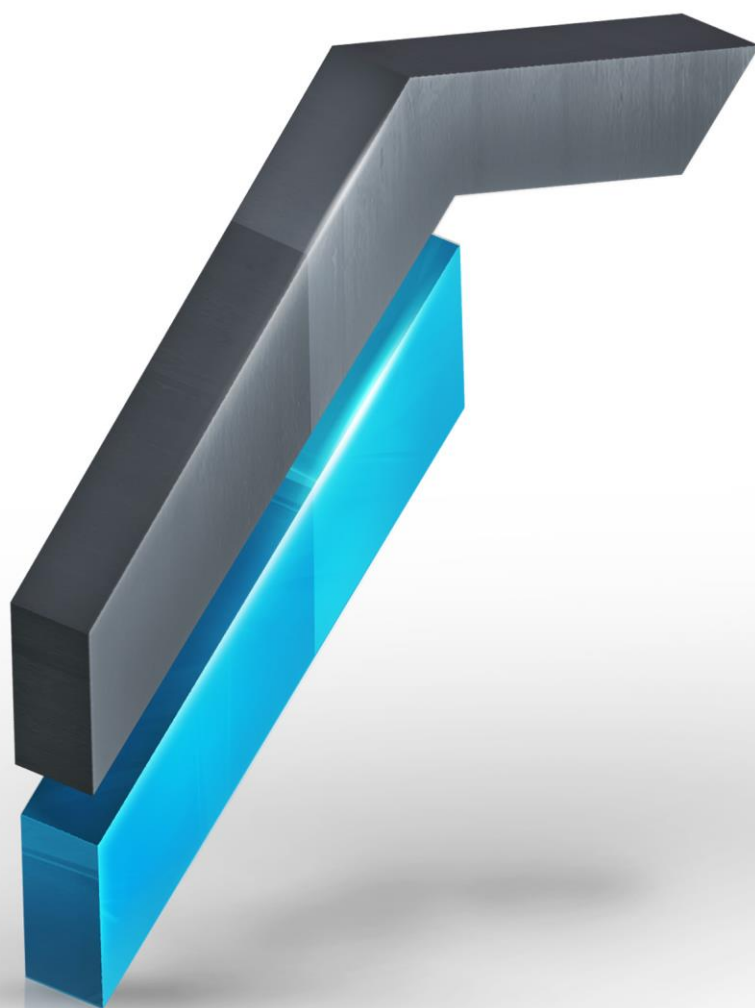
Zdroj: ISPZ, KRRZ

Je potrebné zdôrazniť, že komentár prezentuje údaje o vybranej skupine ľudí, nie hypotetické simulácie toho, kto by mal akú sumu zarábať alebo odvádzať štátu na daniach a odvodoch. Navyše sú to údaje načítané priamo z informačných systémov zamestnávateľov, čo má svoje výhody oproti údajom zbieraným prostredníctvom prieskumov.

Porovnateľnosť so zahraničím alebo so vzdialenejšou minulosťou na Slovensku je však problematická. Obmedzená dostupnosť údajov nám totiž neumožňuje detailnejšiu analýzu rozšírenú na celkový príjem všetkých daňovníkov a nielen zamestnancov, čo je bežné vo vyspelých krajinách. Z dostupných údajov sa človek veľa nedozvie o podnikateľoch, ktorí majú významný podiel v skupine vysokopríjmových občanov a nie nutne platia dane formou dane z príjmu fyzických osôb. Je preto veľmi dôležité investovať do tvorby lepších a navzájom konzistentne prepojených databáz o príjme, majetku a spotrebe obyvateľstva.

Lepšie poznanie toho, kto sú a čo robia najlepšie zarábajúci spoluobčania môže prispieť ku kvalitnejšej diskusii a tvorbe politiky v oblasti daní a odvodov. A práve téme spravodlivosti slovenského daňového a odvodového systému sa budeme venovať v našom nasledujúcom komentári.

© Kancelária Rady pre rozpočtovú zodpovednosť, 2015

Imricha Karvaša 1
Bratislava 1, 813 25
Slovenská republika

www.rozpoctovarada.sk

*Prezentované názory a výsledky v tejto štúdii sú názormi autorov a nevyjadrujú oficiálne stanovisko RRZ.
Pri reprodukcii časti textu je potrebné uviesť okrem organizácie aj názov materiálu.
Text neprešiel jazykovou korektúrou.*